

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
269

נדרים דף מ"ו. יום שב"ק פרשת וישלח ט"ז כסלו תשפ"ג

דף מ"ו - ע"א

שותפים בחצר שנדרו הנאה זה מזה בין לחכמים ובין לרבי אליעזר בן יעקב אסורים להעמיד ריחים ותנור ולגדל תרנגולים - שוויתור אסור במודר הנאה.

שותפים בחצר שהיה אחד מודר הנאה מחבירו - לחכמים לא יכנס המודר לחצר, ולרבי אליעזר בן יעקב מותר. ולדברי שניהם - כופים המודר למכור חלקו, שחוששים שיקנא בחבירו שמותר להיכנס ויכנס גם הוא, ואף לראב"י שמותר להיכנס שייך קנאה, שהרי אסור להעמיד תנור, ויתבייש מלעכב את חבירו מלהעמיד תנור.

היה אחד מהשוק מודר הנאה מאחד מהשותפים בחצר - לחכמים אסור להיכנס בה, ולרבי אליעזר בן יעקב מותר להיכנס [לצורך השותף השני שמותר בהנאתו, אבל שלא לצורך השותפות - לרשב"א ור"ן אסור, ולרא"ה מותר].

האומר לחבירו: קונם ביתך שאני נכנס ושוך שאני לוקח, מת או מכר או נתן לאחר - מותר. [אך אם נפל הבית ובנאו, אפילו במקום אחר - אסור]. אמר: קונם בית זה שדה זו - אסור. [נפל וחזר ובנאו אפילו באותו מקום ומידה - מותר. אמר: ביתך זה - דינו לחומרא שאסור אף בנתן לאחר, ואף בנפל וחזר ובנאו].

שותפים בחצר שנדרו הנאה זה מזה שאסרום חכמים להיכנס בחצר - איבעיא אם היינו רק באסר כל אחד את עצמו מחבירו שקנסו אותם חכמים, אבל הדירו זה את זה מותרים, שגם לחכמים יש ברירה. ומצדדת הגמרא שמסתבר שנחלקו רק באסרו עצמם, שהרי שנינו שאם רק אחד אסור כופים אותו למכור חלקו בחצר, ובוודאי מדובר שאסר עצמו, שאין לקנסו אם הדירו שותפו. [ולרמב"ם כשהדירו שותפו - כופים המדיר למכור חלקו, והר"ן חולק].

דף מ"ו - ע"ב

מחלוקת התנאים בשותפים בחצר שנדרו זה מזה אם מותרים להיכנס בחצר - נחלקו האמוראים אם מחלוקתם בחצר שיש בה כדי חלוקה, שלחכמים אין ברירה, ולראב"י על דעת כן קנו אותה שכל עוד שלא יחלקו יהא כל החצר קנוי לתשמיש כל אחד, אבל אין

בה כדי חלוקה דברי הכל מותרים, כיון שלעולם תעמוד בשותפות והוברר מתחילה לכך (ופרכוהו מהמשנה להלן, שאסורים בבית הכנסת אף שאין בו כדי חלוקה). או שנחלקו רק באין בה דין חלוקה, אבל ביש בה כדי חלוקה דברי הכל אסור, שאין לומר שמתחילה קנו אותה כל אחד לתשמישו - שמא אחד יכוף חבירו לחלקה. [לרשב"א אסורים בה גם אחר חלוקה, ולרמב"ם מותרים].

המודר הנאה מחבירו ויש לו מרחץ ובית הבד מושכרים בעיר - אם יש לו בהם תפיסת יד אסור. לרב נחמן - היינו שמשתכר בהן למחצה לשליש ולרביע, אך אם מרוויח רק במכירת ביצים לאלו הבאים לרחוץ במרחץ מותר, שאין זו תפיסת יד. לאביי - גם אם מרוויח רק במכירת ביצים יש לו תפיסת יד במרחץ, ואין מותר אלא אם נותן לו השוכר שכר קצוב לכל שנה. [ואף שגוף המרחץ של המשכיר אינו אסור בו: לתוספות - אין דעתו לאסרו על מה שהשכיר, ואכן אם אסרו בפירוש על המרחץ אסור. לר"ת - דווקא קונם כללי הדומה להקדש מפקיע שעבוד, אבל בקונם פרטי אין המשכיר יכול לאוסרו שהאלימו חכמים השעבוד. והר"ן חולק שאפילו קונם פרטי מפקיע מיד שעבוד. לאחרים - אם השוכר כבר שילם השכירות אין המשכיר יכול לאסור על השוכר, והר"ן סובר שיכול לאסור גם אם שילם כבר. עוד כתבו - דווקא שהשוכר קנאו לגמרי ומורישו לבניו, אלא שצריך ליתן למשכיר סכום ידוע לשנה אז אין המשכיר יכול לאסרו עליו, מה שאין כן סתם שכירות יכול המשכיר לאוסרו. לר"ן - אכן המשכיר יכול לאסרו על השוכר או על כל אדם, שקונם מפקיע מידי שעבוד, אבל אם לא אסר את השוכר אלא אסר המרחץ על אחד מן השוק אינו נאסר - שהרי הוא נהנה מן השוכר ולא מן המשכיר].

נדרים דף מ"ז. יום א' פרשת וישב י"ז כסלו תשפ"ג

דף מ"ז - ע"א

האומר: 'קונם לבית זה שאתה נכנס', מת או מכרו לאחר - אסור בו המודר, שאדם אוסר על אחרים דבר שברשותו לכשיצא מרשותו. וכן יכול לאסור נכסיו על בנו היורש, ולכן אם אמר לבנו 'קונם שאתה נהנה לי' ומת - מותר ליהנות, אך אם הוסיף 'בחיי ובמותו' - אסור. [אמנם אף שאסורים הנכסים על היורש הרי הוא

המודרים זה מזה ורוצים ליהנות מדברים של העיר -
יכתבו חלקם שיש להם בעיר לנשיא. ומה שאמרו לנשיא
ולא לסתם אדם: **לרבי יהודה** - שיפה כוחו שמיד שכתב
לו קנה אף שלא זכה אדם בשבילו. **לחכמים** - גם לנשיא
צריך לזכות, אלא נהגו לכתוב לו שסומכים עליו שאין
דרכו לאסור הנאתו על הבריות.

אנשי גליל אינם צריכים לכתוב חלקם לנשיא -
שקנטרנים היו, והיו אוסרים זה את זה, ועמדו אבותיהם
וכתבו חלקם לנשיא.

משנה . המודר הנאה מחבירו, נותן המדיר מנכסיו
לאחר במתנה, והמודר מותר ליהנות מהם, ואם הוכיח
סופו על תחילתו שנתכוון להערמה אסור, וכמעשה
בית חורון, שנתן החצר והסעודה של שמחת נישואי
בנו כדי שיבא אביו המודר ויאכל, ואמר מקבל המתנה
אם שלי הם הרי הם מוקדשים לשמים, ואמר המדיר
שלא נתנו על דעת כן, ואמרו חכמים: כל מתנה שאם
הקדישה אינה מקודשת אינה מתנה. [אף שמתנה על
מנת להחזיר שמה מתנה אף שאין יכול להקדישה - שם
נתכוין להקנות לשעה, אבל כאן לא נתכוין להקנות לו
כלל].

מתנת בית חורון שאינה מתנה להתיר המודר הנאה,
ב' לשונות אם דווקא כשנתן בדרך תנאי, שאמר שנותן
לו אלא כדי שהמודר יבא ויאכל, או גם אם לא אמרו
דרך תנאי, אלא אמר שנותן כדי שיבא המודר לאכול,
גם זו אינה מתנה, שאין אדם עושה סעודת נישואין לבנו
ונתנה לאחר, ומוכח שתנאי הוא.

דף מ"ח - ע"ב

קני על מנת להקנות - היו לו שתי בנים, אחד היה גנב
ואחד כשר, אסר נכסיו על בנו הגנב, ונתן מחצה נכסיו
לכשר, והמחצה השניה נתן לבנו הגנב ואמר שאינו
נותנה לו אלא שאם יהיה בנו (שהוא נכד הנותן) תלמיד חכם
יקנה הנכסים, ואם לא יהיה תהיה גם מחצה זו לבנו
הכשר. **לפומבדיתאי** - כיון שלא נתנו אלא כדי שיקנה
לבנו אינו קנין, וזכה הבן הכשר בכל הנכסים. **לרב נחמן**
- קני על מנת להקנות חל הקנין, כדמצינו בקנין סודר
שאינו קונהו אלא כדי להקנות על ידו תמורתו. ורב אשי
דחה הראיה: שמה בקנין סודר הזוכה יכול לעכב הסודר
לעצמו, ואפילו אם צריך להחזירו וקנין על מנת להקנות
הוא, מכל מקום הוא קנין על מנת להקנות עכשיו, מה
שאינו כן כשהקנה להקנות רק כשיהיה בנו תלמיד חכם,
שאינו כשר כלה הקנין. [בין בקנין סודר ובין בחזקה.
ובקנין שטר והשטר קיים לאחר זמן - לרשב"א קונה,
לר"ן מצוה מחמת מיתה אם לא קנה בשעת מיתה אין
קונה לאחר זמן. להלכה: לר"ן - אף שקנין סודר קני
על מנת להקנות הוא, שאין המקנה יכול לעכבו, מועיל
משום שקונה על ידו עכשיו, אבל קני על מנת להקנות
לאחר זמן לא קנה, לרמב"ם - קנה].

מתנת בית חורון שקני על מנת להקנות הוא לא קנה
גם לרב נחמן הסובר שקני על מנת להקנות קנה - א.
שסעודתו מוכחת עליו - שרצה שאביו יאכל מסעודה
שלו ולא משל הזוכה. **ב.** המשנה כרבי אליעזר, שכשם
שמחמיר לענין ויתור שאסור במודר הנאה אף שלענין
ממון לא נחשב כגזל, כך מחמיר במודר הנאה בקני על
מנת להקנות, אבל חכמים חולקים ומתירים.

הדרן עלך פרק השותפין

יורשם, ובעלי חובות של היורש יכולים לגבות חובם
מנכסים אלו בעל כרחו. וכן יכול ליתן לבנו ולאחיו, אך
לא במתנה ממש, אלא מראה להם מקום והם נוטלים
אותם כעין זכיה מהפקר].

תנן: האומר 'קונם פירות אלו עלי' 'קונם הן על פי' 'קונם
הן לפי' אסור בחילופיהם ובגידוליהם - איבעיא אם
מה שאסור בחילופיהן הוא משום שכוונתו היתה לאסור
גם חילופיהם, אבל אם אוסרם על חבירו מותר החבר
בחילופיהם, שכשם שאינו יכול לאסור עליו דבר שאינו
שלו כך אינו יכול לאסור עליו דבר שלא בא לעולם. או
מה שאסור בחילופיהם הוא משום גזירת חכמים שגזרו
על כל איסורי הנאה שהחליפם, שאסורים עליו בהנאה
כגידולי האיסור, וא"כ גם כשאסרם על חבירו אסור החבר
בחילופיהם. ולא נפשט הספק. [ולכתחילה בוודאי אסור
להחליף, והספק הוא האם נאסר עליו בדיעבד. ולהלכה:
להר"ן כיון שהוא ספק דרבנן - לקולא, והרמב"ם פסק
לחומרא].

דף מ"ז - ע"ב

המדיר ארוסתו שלא תהנה ממנו - אסורה ליהנות
ממנו גם אחר נישואין אף שמשועבד לה. אלא היא
לווה לפרנסתה, והמלווים באים ונפרעים מהבעל מדין
שיעבודא דרבי נתן. ואין לפשוט מכך שמותר ליהנות
מחילופי איסור הנאה [ב' פירושים: א. שאילו אסור
כיצד מותר לה ללוות על מנת שיפרעו מהבעל - והלא
היא נהנית מחילופי איסור הנאה. ב. שאילו אסור יש
לתלות שהמלווים לא נתכוונו להלוות על מנת להיפרע
מהבעל, שלא להכשילה באיסור - ואין יכולים לגבות
מהבעל] - שכיון שבשעת ההלוואה עצמה אין הבעל
מתחייב לפרוע אין אלו חליפי איסור ממש.

המקדש באיסורי הנאה כגון ערלה - אינה מקודשת.
מכרם וקידש בדמיהם - מקודשת. ואין לפשוט מכך
שחליפי איסור הנאה מותרים - שאפשר שרק חליפין
עצמם אסורים ולא חליפי חליפין, ולכן אמנם לכתחילה
אסור לו לקדש בחליפין, אבל אם עבר וקידש מותר
ליהנות מהקידושין ואין צריך לחזור ולקדשה - שחליפי
חליפין מותרים.

גדרים דף מ"ח . יום ב' פרשת וישב

י"ח כסלו תשפ"ג

יום זה הוקדש לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת לאה טויבא איבנבויים ע"ה בת הרה"ח ר'
בנימין ביינוש רזנבויים זצ"ל
נלב"ע ח"י כסלו תשע"א

דף מ"ח - ע"א

משנה . 'הריני עליך חרם' - המודר אסור. 'הרי את עלי
חרם' - הנודר אסור. 'הריני עליך ואת עלי' - שניהם
אסורים.

המודרים הנאה זה מזה מותרים בדברים שהפקירות
עולי בבל לכל ישראל, כגון הר הבית והעזרות והבור
שבאמצע הדרך, ואסורים בדבר של אותה העיר שהם
דרים בה, שהם כשותפים בהם, כגון הרחבה והמרחץ
ובית הכנסת והתיבה (שנותנים עליה ספר תורה) והספרים.
[ולהלכה כיון שקי"ל כראב"י ששותפים שנדרו הנאה
זה מזה מותרים להיכנס לחצר השותפות שאין בה כדי
חלוקה, מותרים גם באלו].

פרק שישי - הנודר מן המבושל

דף מ"ט - ע"א

משנה . הנודר מן המבושל - מותר בצלי ובשלוק (שאין מבושל כל צרכו), ואף שבלשון התורה צלי בכלל מבושל - בנדרים הלך אחר לשון בני אדם, ובמקומו של רבי יאשיה קרו לצלי מבושל ושם אסור בצלי.

קונם תבשיל שאיני טועם - אסור במעשה קדרה רך, שמלפת את הפת, בין במבושל ובין בצלי ובין בשלוק, ומותר בעבה [וכן הנודר מ'המבושל' מותר בזה], ולאנשי בבל האוכלים תבשיל עב הנעשה מחיטים (דייסא) עם לחם גם עבה בכלל תבשיל.

בנדרים הולכים אחר לשון בני אדם. [ולירושמי דעת רבי יאשיה הולכים אחר לשון תורה לחומרא].

דלעת לחולה: א. רכה טובה והקשה היא כמלאך המוות. **ב.** לרבה בר עולא - מה שבתוכה טוב, ולא החלק החיצוני. **ג.** לרבה כל הדלעת קשה לחולה, ומה שאמרו שהחולים אוכלים אותה בפת היינו לא חולים ממש אלא תלמידי חכמים החלושים.

תוך הדלעת טוב לבשלו בסילקא, ותוך הפשתן טוב לאכלו עם כותח, ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ שלא יעקרו הפשתן לכך.

דף מ"ט - ע"ב

מה שאנו מתפללים כל יום על בריאותם של החולים ועל תלמידי חכמים שהם תשושי כח שהתורה מתשת כחם - היינו כשיטת רבי יוסי שאדם נידון בכל יום, אבל לחכמים שאדם נידון בראש-השנה - כיון שנגמר דינם אין התפילה מועלת להם.

דייסא: רב חסדא אמר שיש לשאול הנקדנים של הוצל אם טוב לאכול של חטים בלחם של חטים ושל שעורים בשל שעורים, או של חטים בשעורים ושל שעורים בחטים. רבא אכלה בלחם העשוי מקמח של קליות. רב הונא אכלה באצבעותיו, שאמר רב באצבע אחד היא טעימה, וקל וחומר בשתיים ובשלוש. רב ורב הונא אמרו לבניהם: אם מזמינים אותך לאוכלה - לך עד פרסה, מזמינים אותך לאכול בשר שור - לך עד ג' פרסאות. רב הונא אמר לרבה בנו שלא יפלוט לפני רבו רוק ממאכל שאכל, אלא מדלעת ודייסא, שהם דומים לפתילה של אבר שאינם מתעכלים, וצריך לפלוט אפילו לפני מלך פרס. רבי יוסי ורבי יהודה אכלו דייסא יחד, אחד אכל באצבעותיו, והשני אכל עם קליפת עץ, ואמר לזה שאכל עם אצבעותיו: עד מתי אתה מאכילני צואתך שתחת הציפורנים, השיבו: עד מתי אתה מאכילני רוקך.

הביאו לפני רבי יהודה ורבי שמעון מין תאנים שקשים להתעכל, רבי שמעון לא אכל כיון שאינם יוצאים מהמעיים, רבי יהודה אכל, באומרו: אדרבה, כל זמן שהמאכל בתוך בני מעיים זנים את הגוף, ונסמוך עליהם גם למחר.

פני רבי יהודה היו צהובים - לרבי טרפון אמר: שאכל תרדין בלא מלח, וק"ו אילו היה אוכלם עם מלח. למטרוניתא אמר: שאין זה מחמת שמשתכר שהרי אינו שותה יין אלא של קידוש להבדלה וד' כוסות, וצריך

לקשור צדעי פדחתו מפסח עד שבועות ממיחוש הראש, אלא חכמת אדם תאיר פניו. לצדוקי אמר: כ"ד בתי כסא יש בין בתי לבין בית המדרש, וכל שעה ושעה אני נכנס לכל אחד ואחד.

רבי יהודה כשהלך לבית המדרש לקח קנקן על כתיפו כדי לישב עליו, אמר: גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה, שכך לא ישב על הקרקע. וכן אמר רבי שמעון בנוטל סל על כתיפו.

נדרים דף נ'. יום ד' פרשת וישב

כ' כסלו תשפ"ג

דף נ' - ע"א

אשתו של רבי יהודה עשתה גלימה חשובה לצאת בה לשוק, וכשיצא רבי יהודה לתפלה היה מתכסה בה, והיה מברך: ברוך שעטני מעיל. רשב"ג גזר תענית ולא בא רבי יהודה מפני שהמעיל לא היה אתו, שלח לו רשב"ג מעיל ולא קיבל, הרים המחצלת והראה לשליח שהתרחש לו נס ונתמלא שם זהובים, ואעפ"כ אינו רוצה ליהנות בעולם הזה.

כלבא שבועה הייר את בתו מנכסיו כשנתקדשה לרבי עקיבא, והיו ישנים בבית התבן, והיה רבי עקיבא מלקט התבן משערותיה, ואמר לה אם היה לי ממון הייתי קונה לך תכשיט של זהב שירושלים מצויר בו. נדמה אליהו לאדם ובא אליהם לבקש קצת קש להשכיב עליו התינוק שנוולד לו, אמר לה רבי עקיבא: ראי אדם שאפילו תבן אין לו. אמרה לו שילך לישיבה, למד י"ב שנים לפני רבי אליעזר ורבי יהושע. כשחזר שמע מאחורי ביתו שאמרה אשתו לרשע: אם ישמע לי ישאר שם עוד י"ב שנה. חזר אחר י"ב שנה עם כ"ד זוגות תלמידים. יצאה לקבל פניו בין כולם אף שלא היה לה בגדים ראויים באומרה: יודע צדיק נפש בהמתו. רצו החכמים לדחותה מלהתראות אליו, ואמר להם רבי עקיבא: שלי ושלכם שלה הוא. כלבא שבועה שאל על נדרו. [שפתח לו רבי עקיבא: אילו היית יודע שחתנך יהיה צורבא מרבנן היית מדירה, והשיב: אף אילו למד רק פרק אחד או הלכה אחת לא הייתי מדירה. ואין זה פתח בנוולד, שכיון שנשאה על דעת שילמד, שכיח שילמד פרק אחד והלכה אחת].

מששה דברים נתעשר רבי עקיבא:

א. מכלבא שבוע. **ב.** מאיל העץ שהיה מלא זהובים שמצא על שפת הים. **ג.** מתיבה מלאה דינרים שהיתה בספינה של סוחרים ישמעאלים שטבעה בים, וקונה הספנים לרבי עקיבא בד' זוז. **ד.** ממטרוניתא שהלוותה לו מעות, והקב"ה והים היו ערבים, ופרעו לה בארגז מלא אבנים טובות שהפילה בתו של המלך לים, והחזירה לרבי עקיבא מה שהיה בארגז יותר מהחוב. **ה.** מאשתו של טורנוסרופוס שנתגיירה ונשאת לו. **ו.** מקטיעא בר שלום, שקודם מותו ציוה נכסיו לרבי עקיבא וחבריו.

דף נ' - ע"ב

רב גמדיא נתן ד' זוזי לספנים שיקנו לו דבר מה, וקנו לו קוף, וברח ונכנס לתוך חור, חפרו תחתיו ומצאו מרגליות, ונתנום ממידת חסידות לרב גמדיא.

בת הקיסר אמרה לרבי יהושע בן חנניה: תורה מפוארה בכלי מכוער. השיבה: אם כן אין לאביך להחזיק יינו בכלי חרס אלא בכלי כסף וזהב, עשתה כך ונתקלקל

היין, ואמר לה שאף התורה כן, ואותם שהם יפים והם חכמים אילו לא היו כן היו חכמים גדולים יותר.

אשה התחייבה בבית דינו של רב יהודה מנהרדעא, ואמרה לו שגם שמואל רבך פסק כן, ותיארה מראהו בלשון גנאי, ונידה אותה רב יהודה, ופקעה ומתה.

ביצה טורמיטא - עבד היודע לעשותה שוה אלף דינרים, מכניסים הביצה אלף פעמים במים חמים ואלף פעמים במים קרים, ומתקטנת עד שאפשר לבלעה כאחת בלא לעיסה, ואם יש לו מכה במעיו נעשה רושם המכה בביצה, וכשיוצאת מן הגוף מכיר הרופא באיזה סם יתרפא.

שמואל בדק עצמו לדעת איזה רפואה הוא צריך ע"י קולחא, והיה מתעלף, ומתוך צער של אנשי ביתו היו סותרות קליעת שיער שלהם.

לפדי (מין תבשיל של תאנים) - תובע הזמין נתבע לדין לפני רבי, שקנה ממנו עבד שילמדו עשיית אלף מיני לפדי, ולמדו רק ח' מאות, ותמה רבי על שהיו כל כך בקיאים במיני תענוג.

רבי הוציא על חתונת רבי שמעון בנו כ"ד אלף ריבוא דינרים, ולא הזמין את בר קפרא, אמר בר קפרא: אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה, ואחר שהזמינו אמר: לעושי רצונו בעולם הזה כך, לעולם הבא על אחת כמה וכמה.

נדרים דף נ"א . יום ה' פרשת וישב
כ"א כסלו תשפ"ג

דף נ"א - ע"א

יום שחייך בו רבי באה פורענות לעולם, אמר לבר קפרא שאם לא יבדחנו יתן לו ארבעים מידות חיטים, לקח בר קפרא סל גדול וטח אותו בזפת והפכו על ראשו, ובא לפני רבי לתבוע החיטים, וחייך רבי.

בר קפרא אמר לבתו של רבי: מחר אשתה יין כשאביך רוקד לפני ואמך מקרקרת ומזמרת. כשחיתן רבי את בנו רבי שמעון, הזמין את בר קפרא, בשעת הסעודה שאל את רבי: מה הפירוש 'תועבה' האמור במשכב זכר, כל מה שפירש רבי דחה בר קפרא, ואמר לרבי שלא יפרשו עד שתמזוג לו אשתו כוס יין וירקוד רבי לפניו, וכשעשו כן פירש שהוא 'תועבה בה', וכן היה כששאל פירוש 'תבל הוא' האמור במשכב בהמה, עד שפירשו: תבלין יש בה? וכן 'זימה' - זו מה היא. לא יכול בן אלעשה חתנו של רבי שהיה עשיר לסבול בזיון חמיו, ויצאו הוא ואשתו משם.

בן אלעשה פיזר מעותיו להראות תספורת כהן גדול - שראשו של זה בצד עיקרו של זה.

אמר 'קונם תבשיל שאיני טועם' - מותר בדלעת הרמוצה. **לשמואל**: היינו דלעת ממקום הנקרא קרקוזא, **לרב אשי**: היינו דלעת הטמונה ברמץ, והגמרא דחתה פירושו ממה ששינו בברייתא שדלעת המצרית כלאים עם הרמוצה, הרי שמין דלעת היא.

משנה. הנודר 'ממעשה קדירה' - אינו אסור אלא בדבר שמרתיחים הרבה בקדירה, 'מהיורד לקדירה' - אסור בכל הנעשה בקדירה.

הנודר 'מהיורד לקדירה' אסור ביורד לאילפס - שהרתיחוהו רתיחה קלה קודם לכן בקדירה, 'מהיורד לאילפס' - מותר ביורד לקדירה, 'מהנעשה בקדירה' - מותר במעשה אילפס, 'מהנעשה באילפס' - מותר בנעשה בקדירה [אף אם אחר שנגמרה עשייתו בקדירה הורידוהו לאילפס].

הנודר 'מהיורד לתנור' - אינו אסור אלא בפת. אמר 'כל מעשה תנור עלי' - אסור בכל הנעשה בתנור.

דף נ"א - ע"ב

משנה. הנודר מן 'הכבוש' - אינו אסור אלא בירק הכבוש,

משום שאמר בה' הידיעה, ואם אמר 'כבוש שאני טועם' אסור בכל הכבושים [וכן בלא 'שאיני טועם', כיון שלא אמר 'הכבוש'. ולפירוש שני: החילוק הוא בין אמר סתם 'הכבוש' - שאסור רק בירק, לבין הוסיף 'שאיני טועם' - שאסור בכל, וכן הוא בשאר הדינים דלהלן]. וכן הנודר מ'השלוך' אינו אסור אלא בשלוך של בשר, אבל אמר 'שלוך שאני טועם' אסור בכל השלוקים. וכן הנודר מ'הצלי' לרבי יהודה אינו אסור אלא בצלי של בשר, מה שאינו כן בצלי שאני טועם' שאסור בכל הצלויים. וכן הנודר מ'המליח' אינו אסור אלא במליח של דג, מה שאין כן ב'מליח שאני טועם' שאסור בכל המלוחים.

אסר על עצמו 'דכביש' - איבעיא אם הוא כאוסר מ'הכבוש' או כאומר 'כבוש שאני טועם', וכן בשאר - 'דשליק', 'דצלי', 'דמליח'. [וספק לחומרא].

משנה. 'דג דגים שאני טועם' - אסור בגדולים, בקטנים, במלוחים, בתפלים, בחיים ובמבושלים, שדג משמע גדול ודגים משמע קטנים, ומותר בטרית טרופה (חתוכה דק דק) - שדג דגים משמע שלמים, וכל שכן שמותר בציר (שומן היוצא מהדגים וקרבי דגים מעורבים בו) ומוריים (שמנו של דג בלבד).

הנודר מן הצחנה (תערובת דגים קטנים ורובם שלמים) - אסור בדגים בין שלמים ובין חתוכים, ומותר בציר ובמוריים.

הנודר מטריית טרופה - מותר בציר ומוריים (לגירסת הר"ן).

'דג שאני טועם' - אסור בגדולים ומותר בקטנים [השוקלים פחות מליטרא. ירושלמי. כן הכל כלשון המקום], ש'דג' משמע גדול שנמכר בפני עצמו. 'דגה שאני טועם' - אסור רק בקטנים, הגם שבלשון תורה משמע גם גדולים - בנדרים הולכים אחר לשון בני אדם.

'הרי עלי ציחין' - איבעיא אם אסור גם בציר ומוריים.

נדרים דף נ"ב . יום ו' פרשת וישב
כ"ב כסלו תשפ"ג

דף נ"ב - ע"א

משנה. הנודר מן החלב - לת"ק מותר בקום (מים היוצאים מהחלב), שבמקומו קרו לחלב חלב ולקום קום, לרבי יוסי אסור - שבמקומו קראו לקום 'קום דחלב'.

הנודר מן הקום - לתנא דמתניתין מותר בחלב, ולפי הר"ן לרבי יוסי דברייתא אסור, כיון שבמקומו קראו לקום 'קום דחלב' הרי חלב וקום דבר אחד.

הנודר מן הגבינה - אסור גם בגבינה טפילה (שאינה מלוחה), אף שרוב גבינות מלוחות.

הנודר מן הבשר - לת"ק מותר ברוטב ובקיפה (-דק דק של בשר, שבלשון בני אדם אינו נקרא בשר), ולרבי יהודה אסור. אמר 'בשר זה עלי' - גם לת"ק אסור בכל שנתן בו בשר זה טעם. [אף שדבר שיש לו מתירים אפילו באלף אינו בטל, היינו רק מין במינו אבל שלא במינו בנותן טעם, והיינו רק בדבר האסור עכשיו ויש לו היתר לאחר זמן, אבל דבר שיש לו אופן היתר גם עכשיו גם שלא במינו אינו בטל].

הנודר מן היין - מותר בתבשיל שיש בו טעם יין, 'קונם יין שאני טועם' [לגירסת הר"ן]. ולגירסא שלפנינו דווקא אם אמר 'יין זה' [ונפל לתבשיל - אם יש בו בנותן טעם אסור].

דף נ"ב - ע"ב

משנה. הנודר מן הענבים - מותר ביין, מן הזיתים - מותר בשמן. אמר על ענבים או זיתים מסויימים 'קונם אלו' - אסור בהם וביוצא מהן. ואיבעיא בשאמר 'קונם ענבים או זיתים שאיני טועם' - אם אסור גם ביוצא מהן כיון שהוסיף 'שאיני טועם'. [ומספק אסור. ואם אסר עצמו בלשון שבועה - מחלוקת הראשונים].